

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podno.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za otprilike 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 2.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglas plaća se 10 helera po redak za više puta po pogodbi.

Oglasi šljaju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest telo bez kosti!“

Br. 39.

Volosko-Opatija u četvrtak 26. rujna 1901.

God. II.

Talijanska gospoda i njihovi kmeti po Istri.

Vam bit će svim poznato, da Talijani nastoje našu Istru čim prije potalijančiti, pak da onda kako zrela jabuka pada gladnoj Italiji u krilo. To je dokazano toga se ne može oporeći. Dakako Krstić dokazuje protivno, jer je za to plaćen, ali dokazati ne mora. Morda ste već čuli, kako se je Benatti izrekao u istarskoj dijeli ob ovoj stvari. Ako niste čuli, mi vam ovdje bez straha velimo, da je on, to je Benatti, va istarskoj dijeli rekao glasno i jasno, da Istra pripada Italiji, našto su neki drugi talijanski zastupnici ili deputati pritvrdili naravski da pripada. Ovo je napisano crno na bielom, česa Krstić uva sve svoje plaćeno pisanje ne će nikad izbrisati.

Dobro. Kada i ovo znadete, možda želite znati, zašto naši Talijani gibe pod Italiju. I to ćemo vam reći. U Italiji gospoda imaju sve u rukah. Niži puk ili recimo kmeti, sirote su nemile, koje nemaju ni pedlja svoje zemlje, pak najviše od njih ni jednoga svoga žiteba kamo bi mogli svoju trudnu glavu sakriti pred nevremenom ili sunčanom sparinom.

Kmet u Italiji živi u tuđem i na tuđem. On natapa krvavim potom gospodsku zemlju, na njoj se muči i ubija za drvo i za kamen, pak uza sve to jedva da dobi mrvu palente i zrno kapule, dočim gospoda ništa ne radeć, niti skrbeć za ništa pune si trbuhe potom i mukom svojih spolovara ili sočala. U Italiji je prosti puk sužanj ili sčavo gospodi. Dobro je, da i ovo zapamete.

Idimo napried. Vam će se možda činiti, po ovom što smo rekli, da je Italija siromašna zemlja, pak još k tomu kada vidite, kako narod bježi iz nje, da po svijetu zasluži koji groš. Ako tako mislite, onda se jako varate. Italija je bogata zemlja. U njoj ima ravnih polja, tustih pašnjaka i debelih šuma. Ona skriva u svojoj utrobi silnoga bogatstva — ali žali Bog, od svega toga bogarstva kmeti dobi veoma malo ili ništa — to je sve za gospodu. U Italiji gospoda imaju škare i sukno u svojih rukah, kmeti pak samo dopada kada ter kada po koji ostrizak. To smo vam već prvo rekli.

Kada i ovo znadete, onda ćete pojmiti zašto naša gospoda Talijani žele poći pod Italiju. I njim se hoće živiti bez brige a na račun kmeta kako i u negda živili dok je jedan diel naše Istre spadao pod Veneciju, dakle pod Italiju. Eh, onda bi naši kmetovi tanko preli! Možda bi rado koji znati da li i talijanski kmeti po Istri žele spasti pod Italiju. — Mi vam možemo mirne duše reći, da ne žele. Oni se i sada dobro spominjaju, kako im je bilo jedanput, dok su bili talijanski gospodi — koloni ili spolovari. U njihovoj pameti zapisana su ona vremena crnim slovima, slovi, koja se neće tako brzo izbrisati. I danas još mrze talijanski kmeti na svoju gospodu, jer joj

ne mogu oprostiti, svega onoga, što su jedan put s njimi delali. Trebalo bi vam samo malo govoriti, recimo, sa koparskim ili rovinjskim kmeti talijanske narodnosti, pak bite onda debelih čuli na rovaš talijanske gospode. Vjerujete li nam ovo? Vjerujte slobodno jer je ovo prava istina, kao da je Bog na nebu.

Kad bite čitali novine, našli bi te u njih kako su se već više puta dignuli naši talijanski kmeti protiv svojoj gospodi, navlastito pak u Kopru i Rovinju, ter su svaki put gospoda odnesla debliji kraj. I pravo im stoji. — Neka znadu da je u Austriji pod našim Cesarom kmet jednak gospodi, a ne kako u Italiji njihov sčavo. A talijanska gospoda po Istri još bi hćela i sada vladat na svoj račun s ubogim kmetom, da pak jedanput kad bi Istra spala pod Italiju s njim posvema obladaju.

To vide dobro talijanski kmeti. Oni znaju jako dobro kamo voze talijanska gospoda, i kamo bi radi zavoziti. Znaju jako dobro, da oni rade samo za Italiju, dakle i za se, a kmet da im je samo oruđe, s kim bi htjeli da postignu svoj cilj. Vjerujete li nam ovo? — O tem ćete se moć osvedočiti drugi put.

Istarski sabor.

VIII. sjednica održavana u Kopru dne 19. septembra 1901.

Stari Campitelli je dao na znanje, da je dobio telegram od kapitula iz Trsta, da je presvjeti gospodin biskup umro, na što da je on izrazio na svoje ime telegrafsko sažaljenje. Ni ni rekao, da se sabor digne ni da svoju sažaljenicu izreče, kako se to po svih saborih svijeta događa, gdje ljudski odnosi vladaju.

Naš zastupnik Stanger pitao je na kraj sjednice predsjednika, da je možda pozabio učiniti to. Predsjednik je zasramljen nešto izmumljao, al ipak nije učinio svoje predsjedničke dužnosti. Na to je ustao naš zastupnik Spiničić pak je liepo hrvatski pozvao naše zastupnike, da se ustanu na počast uspomena pokojnoga biskupa, koj je bio i član istarskoga sabora. I naši zastupnici su svi ustali i uskliknuli „elava“ biskupu i zastupniku. Stari Campitelli i svi talijanski zastupnici su sedjeli. Na to su njim hvatili klicali: Divljaci, podivljali ste, tako se med ljudmi ne dela! Pokazali su ono isto divljactvo, koje je učinila obćinska delegacija u Trstu, u kojoj židovi vladaju.

Sabor je odlučio da ima pokrajina dati veću svotu za podpore otkodjenim tućom ili inače, i da se zamoli c. k. vladu da i ona dade veću svotu.

Kod školskoga obračuna za godinu 1900. dao je naš zastupnik Mandić izjavu, da će on i svi naši zastupnici glasovati protiv tomu obračunu. A to za to jer Hrvati i Slovenci Istre plaćaju velikih svota za škole i učitelje, a imaju malo svojih škola i učitelja, i jer je 17000 hrvatske i slovenske djece koja nemaju škola. U obće za to

jer i zemaljski odbor i c. k. školske oblasti nepravdno za naš narod u školskih stvarih postupaju.

Isti naš zastupnik Mandić izjavio je da će on i svi naši zastupnici glasovati protiv obračunu zemaljskoga poljodjelskoga zavoda. Taj zavod bi imao služiti za podučavanje u poljodjelstvu, a kad tamo na njem se ide samo za tim da se potalijanče naš narod u Istri. Tisuća i tisuća troši se na njega, naši žulji troše se, a koristi nam od njega nikakove.

Tom prilikom se je ašešor Tomasi, negdanji podešad u Motovunu, tužio na c. k. vladu da njim ne da u Poreču poljodjelskih putujućih učitelja. Gospoda Talijani bi najme radi imati pet šest poljodjelskih putujućih učitelja, koji bi stanovali u Poreču, i svako toliko išli u kotare, da pak pomognu potalijančivati Istru. C. k. vladu najbrže da neće da njim u tom zadovolji.

Sabor je jednoglasno odlučio, da se ima dati na znanje c. k. vladi, volju sabora glede takozvane vinske klauzole. A ta volja sastoji u sljedećem: Tuđja vina ne smiju se k nam uvažati, ako ne da se plati 40 kruna carine po hektolitr. Carinu na dropinu ima se povisiti. Uvažanje vinskih surogata nesmije se dozvoliti. Ima se činiti zakon po kojem neka se posve zabrani umjetna i patvorena vina. Dok se ne učini takov zakon, ima se strogo provadjati dosadašnji obćoj. Te odluke stvorio je sabor na predlog našega zastupnika Kozulčića i svih naših.

Na molbu nekoga kneza Wrede, koj želi sagraditi električnu željeznicu od Matulja na Volosko, Opatiju, Ičići, Iku i Lovran, odlučio je sabor, da će pokrajina uzeti jamstvo ili garanciju od 20.000 kruna na godinu za slučaj da bi Wrede imao kod toga gubitka. To jamstvo bi valjalo od šeste do šestdesete godine obćanka željeznice, dakle 55 godina. Nego sabor hoće da obćina Volosko-Opatija, Vepirac i Lovran uzmu protujamstvo za dvie trećine od rečene svote, dakle za 13.333 kruna. Sad je na tih obćinah da odluče, hoće li tu protugaranciju preuzeti.

Naš zastupnik Stanger rekao je da bi mogla pokrajina sama preuzeti garanciju, bez protugarancija obćina. Te obćine daju mnogo novaca u pokrajinsku blagajnu, pak bi bilo pravo da iz nje što i dobivaju. Do sada dobivaju malo ili ništa.

Kad je to rekao gospodin Stanger, onda je naš zastupnik Spiničić uzviknuo, da junta daje novaca županu u Zvončoj.

Ašešor Cleva je na to odgovorio na besede Dra. Stangera: Eto i gospodin Spiničić veli da junta daje podpore, i to ne samo našim obćinama nego i našim županom za cest.

Da nije toga nikad rekao. Naš zastupnik Spiničić je na to skočio pak mu rekao: I vi se ne sramite spominjati novce, koje ste pošiljali županu na Zvončoj! Zna se da ste ih poslali za vrijeme izbora, zna se da se je u to vrijeme dielio u onih stranah novca i napajalo birae. Gdje je nacr po kojem se je cestu gradilo? Gdje je račun o potrošenih novcih? Vi ga ne pokazujete! To je najbolji dokaz, kako razspijete krvavo zaslužen novac porezovnika, kako a njim barataste, kakova pokvarenost vladu u vašoj upravi. Nam je drago da se grade ceste, ali

da se grade na pošten način. Tako i slično pjevao im je naš Spiničić junti i zemaljskomu kapetanu, a oni su šutili kao cok.

Zastupnik Kompare i drugi naši pitali su zemaljski odbor, kamo se je potrošilo novac iz zemaljske blagajne koj se je poslao načelniku u Milje za neki vodnjak u Škofjahu.

Isti zastupnik i drugi naši pitali su c. k. vladu zašto ne metne hrvatskoga ili slovenskoga napisa na c. k. učiteljišće u Kopru, i kada će se već jedanput prestati mučiti naše mladiće sa njemačkim jezikom. — Njemci se neće njemački, naši bi se inali podučavati hrvatski ili slovenski.

Kad god su naši zastupnici govorili hrvatski, onda je nastala buka, vika, štropt, žviždanje.

Naručeni i podkupljeni ljudi dolazili su u sabor, pak su na znak kapobande Benatta bućili na sve načine, kad se je našim jezikom govorilo. Nije toliko kriviti one ljude koji su to činili, koliko one koji su ih na to naputili, koji su ih naručili, podmitili, da tako rade. A to su gospoda Talijani i njim na čelu Benatti — onaj Benatti, kojemu je stotine i stotine naših ljudi dalo svoj glas kod izbora.

Njemu su bili dobri glasovi naših ljudi a ne može niti čuti našega jezika, sav pobjesni kad čuje naš govor, trči amo tamo kao hijena u gajbi zatvorena. Stari Campitelli koji vuče redovito 7200 kruna na godinu iz pokrajinske blagajne, prisiljen od c. k. vlade, opominje ljude koji nemir čine, tjera ih van, al mu se opet vraćaju, i opet komedije čine. on ih i opet tjera, oni i opet dolaze. Znađu s kim imaju posla. — Zast. Mandić rekao mu je da je „pulćinela“, s kojom rade što hoće.

U svih saborih gdje su zastupnici dviju naroda govori se dva jezika, to je gdje su ljudi, ljudi. Samo naši Talijani neće da ljudski postupaju. Neće da čuju našega govora, jer vele da je Istra talijanska provincija, u kojoj da imaju pravica samo Talijani i njihov jezik. Živili naši zastupnici, koji njim tu njihovu misao u svakoj sjednici predbacuju!

Dopisi.

Iz Laništa. Ovde puli nas je meštar Marjan Marchi poznat još iz Mošenice, kada se je za vrijeme Marchieva službovanja dogodila ona vela porkarija radi koje je zaslužil ime „Grego“.

Ta „Grego“ vam je pravi kumpanj Sala i njemu va svem jednak. On vam po talijanskim fojeh piše svako zlo od popi od naših prvaki, ruga se našem rodu i jeziku premda je on sam po rodu i jeziku Hrvat i premda je do pred malo let bil Hrvat s dušom i s telom.

Da se morete predočiti kakav je ta meštar Marchi povedet ću vam samo ovo: Ješ lanjske godine prošil je jednoga našega čoveka, da bi proti njemu pisal va „Našu Slogu“ ča grđe more, makar laži zač da bi ga onputa gospoda va Poreču zavolela i da bi onputa njegova žena laglje dobila službu meštrice. Ako ne vernujete ča vam povedet ime od onoga kemu je Marchi to govoril i svedoki ki su to čuli. — Nego mej našemi ljudi ni mogal „Grego“ naš ni jednoga taku nepoštenoga čoveka ki bi proti njemu laži

pisal. Pak ča je Grego storil. Počel je on pisat va talijanski foj proti našem popom, županom proti puku, počel je pajdašit se za Kratićem i pisat va njegovu kravljju. I tako je opet jednaput par para našal.

Grego buni puk kako Krstić proti svojem poglavarom, širi bezverstvo med pukom kako Krstić i daje puku svojim načinom življenja i svojim ponašanjem slab izgled. Nečelji i blagdan ne hodi k sv. Maše nego samo kroz ponešt z vani posluša prediku ako bi mogal čut kakovu besedu da proti popu piše i govori.

Kad je kakova procesija ni on ni njegova žena ne gredu z dičom školskom nego puste skole same.

Gospodina plovannu čini dvake sorte dišpeti. Tako mu više puti po dneva zatvara vratnice (balknade) odi kuće, lapa s njimi da se kuća trese. Njegova deca videc elabi primer oca hitaju plovannu va kuću kroz okno kamika. Kad naš g. kapelan pasiva po ceste onda meštova dica pokazuju za njim roge i jezik. To je na mesto kršćan-akoga pozdrava.

Celi naš puk sve to vidi i zna pak se upravo skandalizira ponašanjem toga meštra. Sve to i puno grdnah stvari znaju i školske oblasti, pak mislite da su do sada poduzele ča godar proti njemu? Jok valaj! Marchi je hrvatski izdajica i talijanski Bedintar kako i Krstić pak ga za to protežiraju. Da sve to čini i da se tako ponaša jedan hrvatski meštar kako čini i kako se ponaša Marchi već bi ga bili Talijani pred više let strili iz službe. Namesto tega oni mu još dajavu manče.

Talijani se nadaju da će njim Marchi i Krstić pomoć spasi njihovo Talijanstvo ko se već utaplja ali se ludo varaju jerbo ni Marchi ni Krstić ne mora promenit zakone od naravi po keh se naš puk v Istre probudnjuje i oni svemi izdajicami (prokleto njim seme i koljeno!) neće moć feramat tega probudjenje našega puka. Mi se dišemo i probudnjemo a vas Talijane je strah!

Iz Barbane.*) Dne 10. setembra o. l. u jutro svanno je dan tihom xorom kad se je sunce za iztoku porodilo i najavljalo svojimi slatnimi traki veliku svečanost kakovu ni Barban još doživio.

Oko sedme ure počeo je vrvit narod od svih strana od Pule, Vodnjana, S. Vincenta Kanfanara, Žminja. — Na 8 ur jutro doša je g. c. k. kapitan Rosetti, za njim veliki sudac g. Kovač, za njim pak prečastni g. biskup Flapp uz asistenciju dvih svećenika a s njim g. dekan Kavo i druga razna gospoda.

Dolazak biskupa navistilo zvonjenje svih zvonova i pucanje maškula. Na 10 ura bila je instalacija velečasnoga g. Dinka Pindulića kanonika i župnika barbarskoga.

Gospodin kapitan Rosetti predstavio je puku g. Dinka Pindulića novo izabranoga kanonika i župnika i držao je liep govor u našem mlhom hrvatskom jeziku, da ljubimo i štujemo našega novoga župnika a i on da će nas ljubiti i štovati. Za kapitanom govorio je presviti biskup hrvatski, a onda se je na 11 ura počela sv. krizma. Kasnije se je čeljad razilazil neki prijateljem neki po krčmah a vidjenije osobe pošle su g. plovannu na obed kamo je bilo pozvano do 100 gosti. Za obedom počeli su se gosti razilaziti svaki svojoj kući.

Malo jedno društvanje ostalo je kod kapijice dobrega domaćega terana. U tom društvancu skupilo se je na predlog Jura Kolić kojega je podapri Pave Spada 15 k za našu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru koji je novac odmah odpremo blagajniku družbe na Volosko. (Živili darovatelji, živili naši Jure Kolić i Pave Spada! Uredništvo.) Kad je Spada skupljali novce za družbu doša je u dvorište g. župnika gdje je bilo neko drugo društvo koje ne pripada našim. U smiehu reče tu Miho Verbanac: Slavna gospodo! Involite ča podilit za naše društvo. Na to se ustanu dva karnjela Blasesini otac i sin i oni su u istinu darovali našu družbu došim drugi karnjeli su bili protivni i vikali su: „Noste dar njente!“ Da bite pak znali ki čini florentinski karnjeli su bili ti,

*) Slačajno sakaznilo.

ki su se protivili dat za družbu to su neki: Jakov Griparić Barbić, Paolo Gergorovič Peteh, — Giovanni Battista Miletio. To su va istinu prava florentinska imena. Ovi Florentinci su počeli pobirat za Legu pak nisu nabrali ni za polustrat jedan par postoli. Za danas dosti drugi put više.

Iz Baderna. Izvješće javne pučke škole „Družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru“ u Baderni.

Školaka godina 1900./01. započela je dne 18. rujna 1901. a zaključila se dne 31. kolovoza ili augusta, poslije 11 mjeseca i pol, polag naloga c. k. kot. škols. vieća u Poreču od 25./XI. 1900 br. 758.

Zaključku škole prisustvovao je od strane slavnog Ravnateljstva Družbe velm. g. Šime Defar, načelnik u Tinjanu, a prisustvovali su također i odrasliji obćinari.

Najprije pošli smo sv. misi na kojoj su liepo pjevala školska djeca, a poslije mise imali smo zahvaljenje. Za tim je započeo u školi javni ispit, koji je izpao na zadovoljstvo djece, učitelja i svih prisutnih.

Pošto se je razdijelio nagrade, odjevala su djeca dvoglasno vrlo skladno nekoliko pjesmica, a za tim „Bože živi“ i otišla veselo kući.

Škola je polazilo 61 dječak i 12 djevojčica, ukupno 73 djece.

Odklikovani bijahu: 12 dječaka i 4 djevojčice.

Dobro se učili: 32 dječaka i 6 djevojčica.

Slabo se učili: 8 dječaka.

Nerazredjeni: 8 dječaka i 2 djevojčice.

Umro: 1 dječak.

Od školu polazeće djece proselili se ili otišli na druge pučke škole među školskom godinom: 3 dječaka i 1 djevojčica.

Polazak bio je dovoljan, a uspjeh u opće dobar.

Buduća školska godina počimlje dnevom 16. listopada ili oktobra. Ovom prilikom stavljamo na dušu svim roditeljem po Baderančini i bližnjih županah, da on dan pripeljavu svoju dječicu va školu.

Bez škole narod postane div, zapušćen zanemaren, tako da se već ne more zvati narod.

Ako jedan otac ostavi svojemu sinu najveće bogatstvo, ako mu pak nije dao prilike, da svoj razum dobro i plemenito izjevera ili živlupa, sve je uzalud, jer govori stara rič: „Zaludu tovaru zlatna uzda, kad je svejedno tovar.“

Mi se čudimo, da imaju drugi ljudi svoje študijane ljude va uredih ili oficijih, a gdje su se ovi naučili, nego u školi?

Za to valja, da malu dječicu šaljete va školu, pak kasnije Bog zna ča more iz njih postati. Drvo treba ravnat dok je mlado. Pustite razne prazne izgovore, da vam dite rabi, da je slabo, da stešo neće bit [pop ni ministar itd.]; to su previše bedasti izgovori pa bi bilo čudo, da se pametan čovik na nje niti obazire.

Imajte vavik na pameti: „Ki umi — ima dvi“, „ki ne vaga — nima blaga.“

A — a.

Ča piše „teta Jambrožija“.

Ja ču još jedan dan poslat k vragu i Krstića i „teta Jambrožiju“, ste čuli? Ja sam već šuf ove proklete rubrike! Mane se je već zagnuselo hidat ovo Krstićovo blato! Ja sam već šuf, do grla i preko grla sam ja već tega šuf! Ja ču najzadja storit ča sam namisli: pozvat ču Krstića k sebe i obećat ču mu, da ču mu plaćat nekoliko fiorini na mesec, pak neka lepo on sam piše ovu rubriku „Ča piše teta Jambrožija“. Ča mislite da ne bi on to kapac učinit? Ala neka sam ja drugi, ako ne bi on to storil — i to jako lahko — kako niš. Ter on je leta 1896. va svoje vreme pisal „teta“ va „radikalnem“ hrvatskem dne, dokle je va to isto vreme dopisival s Kampitellom i pogadjal se s njim za plaću, ku ču mu davat za njegovu pisanje proti nam. A po besedah pak Alojzija Fabiana, on je i onako vreden za beči storit takovo delo za ko se gre va peržan, dunke zač ne bi on za beči napisal i ovu rubriku „Ča piše teta Jambrožija“? A lepo bi to bilo, da Krstić piše ovu ru-

briku. Tako bi on svakega četrika pogutnul ča bi nobotu porigal, kako i sada guta ono ča je leta 1896. porigal.

A ovu rubriku bi — to se zna za beči — počimal i on kako i ja z onem obćnem: Talijanski Bedintar piše... i t. d.

Iz istarskoga sabora. Talijanski Bedintar Krstić se je va zadnjoj Smrdeljuše čapal najviše našega dičnega zemaljskega podkapetana g. Dra. Stangera. I posprdno govori on o dru. Stangeru, da je naš dr. Stanger učinil sa svojim govorom pod-puni „fnaško.“

To govori Krstić, zač je na to plaćen, Bože sačuvaj, da bi on bil napisal na pri-liku to, da se je naš dr. Stanger lepo aka-zal! Adio i cento fiorini onputa! A tako piše on o svih naših zastupnici, svim se ruga samo Talijane hvali — on, koji je te iste deputate leta 1896. va „teta“ od 1. fe-brara nazival „afrikanski prosvjetitelji — umjetna većina u saboru“. Dalje on piše va zadnjoj „teta“, da je „naravna stvar i sa-svim pravu, da Talijani ne daju nigde mesta našim zastupnikom“. A leta 1896. tužil se je, da „želje naših (hrvatskih) zastupnika ne uvajuju se; njihovi predlozi naprosto se odbacuju; njihovi se upiti jednostavno u koš bacaju“, a to da je „nesnosno i abnormalno stanje, kojega bi se za celo odreke i ar-menske žrtve u Turskoj.“

A sada ta isti Krstić piše, da je pravo da Talijani tako delaju. Još je zadnje su-bote napisal i ovo: „Pravo je rekal Benati da guveran skri za Hrvate“. Da vidimo kako je ta isti Krstić pisal o tem istem gu-vernu leta 1896. On je pisal ovo: „Da vi-dimo pak, kako se prema tim sredovječnim prizorom ponaša naša vlada. U saboru vladin povjerenik šuti kao riba, neima ni jedne riči, da obrani od gnusnih napada naše zastupnike i da se ogradi proti prošticiji ustavnih sabora (Salute, Talijani!) A ako pak (vladinom povjereniku) kroz paklenski rik i buku dopre do ušiju koji hrvatski predlog, tada on da baci ulja u vatru, odgovara na takove predloge ta-lijanski. Isto tako i namjestnik u Trstu ne ču ni da se makne proti atentatoru na ljudski život. (Digo Talijani, dajte mu još 100 fiorini za ovo.) I Krstić svršuje ovako: „Državna vlast svojom karakterističnom šut-njom još i karakterističnije odoobra va zvjerske nepodobštine nespase-nih (talijanskih) farabutta.“

Va teh besedah leži cela i u istinu moramo reći — dobra i energična osuda proti oblasti, proti Talijanom, a najviše proti Krstiću, talijanskemu Bedintaru. A našim zastupnikom preporučamo, da prevedu ovo, ča smo mi gore napisali, pak neka to dru-gom kojom prigodom stave Talijanom pod nos, neka vide kako ih je ono isto leto kada su ga počeli plaćat tratal on, ki ih već košta jedno oko glave.

A into babe! Ste čitali ono „gli amici dei Croati“? Ma je klombasica, ka je sobotu ugledala toje svetlo va matuljskoj špor-kuje. Takove trubastarije još nismo našli va „teta Jambrožije“, za ku se zna, da žive od sameh bedastoć i trubastarij. Una asinada je to — baš prava tovarska oselarija. Tako se na jednom meste čita, da mi Hrvati, odi-jamo Portugalce, zač da su Portugalci brati od Španjolci... Ča ne bi onemu individuvu ki je ono napisal dobro stalo, da gre kamo va Kranjci delat kuru od Knajpa, da mu se oni brzini možjani malo ohlade?

Talijanski zastupnici. Bedintar piše: Ala ma su smešni ti hrvatski zastup-nici. Kada misle, da mogu pobiti dokaze ta-lijanskih zastupnika, onda govore talijanski. Kako to djavla? — sada imamo na jedan-put posla s talijanskimi zastupnici, a do sada nas je Krstić vavek pobijal, da ono nisu talijanski zastupnici.

Dunke prišlo je na ono ča smo mi vavek govorili. Rizzi, Bennati itd. talijanski su zastupnici, a ne mora bit slovinski zastup-niki — to je očito, kako i da je Bog na nebe. Po tom svi Krstićevi Slovinci nimaju ni jednega slovinskoga deputata, za svem

tem, da su va svoje vreme balotali. A balo-tali ih oni taneki, ter ih balotali.

Očitovanje. Krstić piše, da Šraj-ber ne prevadja za „teta“ one nemačke članke. Da bimo lepo i oteli, mi ne bimo mogli to verovat jednomu Krstiću, ki je čak i svojoj žene nalagal, da ču njoj sve pustit, a kada tamo — njegova donacion je bila falsa — lažna. Ako je Šrajber otel reč, da ni istina ono ča se o njem piše, mogal je to lepo sam napisat i podpisat, a kada ni to storil, to je senjal, da se i on sam — jedan Šrajber — nam otvoreno se podpisat va Krstićevoj provaze vulgo „Teta Jam-brožije“.

Krstić i Marki. Iskali su se, ma su se i našli. Oba Dalmatinci oba ex radi-kalni veliki Hrvati — oba sada veliki „ra-dikalni“ Talijani. — Va zadnjoj Smrdeljuše brani Krstić Marki-a, i govori, da je Marki gde god je bil ostavil lepu uspomenu. I va istinu, va Lindare je ostavil uspomenu ve-lega Hrvata, silnega neprijatelja Talijani, va Sansigu isto tako, a va Mošćenica je ostavil isto jednu lepu uspomenu, o koj bi nam znal povedat on mali taneki. Se ca-pimo!

Toliko sam mogal pobrat po zadnjoj dosadnoj „teta Jambrožije“, i opetajem, da je već imam preko grla. Kako sam već re-ka, ja ču gledat da ovu rubriku zame na se Krstić. Ja ne ču s njim gledat za pet šest fiorini. Za to molim i prosim, da se moji čitatelji ne bi začudili, ako bi jedan dan na kraju ove rubrike našli na mesto mene pod-pisanega drotara Sala.

Barba Tončić.

Leta 1896. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija“ smela štampovat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija“ štampovat v Reke, premda se od leta 1896. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće vesti.

Sproved našega presvjetloga biskupa Andreje Marije Sterka.

Već smo zadnji put obavili u crninu prvu stranicu našega lista radi smrti našega predobroga biskupa, i rekli svoju.

Spomenuli smo također, kako su iz-kažili svoju žuč židovsko-liberalni Talijani u Trstu i nad mrtvim biskupom. Isto su uči-nila i istarska njihova braća u Kopru, u sa-boru. I jedni i drugi pokazali su se upravo divljačkimi, kako su to pisale i neke tali-janske novine.

Za to pak izkazali su mu drugi, koji vriede više mnogo nego tršćanski i talijan-ski laži-liberali, velike, izvanredne počasti.

Uz tolike biskupe i jednoga nadbiskupa-kardinala, uz ministra bogostvoja i nastave i druge visoke osobe i oblasti i društva iz-ražilo je i samo Njegovo Veličanstvo naš cesar i kralj kaplolu u Trstu svoje sažaljenje nad preminulim biskupom.

Tjelo blagoga pokojnika bilo je drugi dan poslie smrti, vriedu imbalmsomovano, a četvrtak i petak izloženo u biskupskoj ka-peli. Ta dva dana, od 8. prije podne do 6. poslie podne bilo je svakomu slobodno doći u kapelu viditi mrtvoga biskupa — mučenika. I ta dva dana u rečenih urah bila je u bi-ekupiji neprestana procesija. Pet šest redara imalo je s ljudmi posla, da drže red, da pu-šćaju ljudi koliko je moglo u isto vriede. A neprestano bilo je pred biskupijom sva sila ljudi, koji su čekali kad će na njih red doći, da mogu za posliednji put viditi svoga biskupa. Nećemo pogrešiti ako rećemo da se je do 100.000 ljudi kod toga oćredalo. Već to pokazalo je koliko ljubav i pošto-vanje je uživao pokojnik, i kako je sve to moralo bosti tršćanskoga židovčeta i sve koji se njega kao pijan plota drže.

A što pako da rećemo o sprovodu? Taj je bio takav, da Trst još takova nije vidio, bilo po mnoštvu bilo po kakrovi uče-staika. Za one koji ikoliko pomaju Trst ve-

limo da se je povarka, vučica tako, da kad su prvi od sprovoda bili na Jemnom trgu (piazza della legna), zadnji su još bili pred biskupijom. Po svih ulicah i trgov, kuda je sprovod prolazio, bilo je po stranah natlačeno ljudi. Vojnici činili su špalir, i imali pameti da ljudi u sprovod ne prođu. Al nisu ni trebali truditi se. Ljudi su mirno — žalostno motrili sprovod, a židovski-talijanski gdje ih bijaše, morali su svoje roge stisnuti u se. Po prozorih kuća kuda se je prolazilo i na balkonih bilo je također sve puno ljudi. Na sprovodu može se reći učestvovalo je sav Trst, sa mnogo ljudi iz okolice, i iz drugih pokrajina.

Poredica sprovoda bila je ova:
Razni zavodi za siromahe i sirote;
Razne škole, a med njima ne one koje uzdržaje magistrat, jer je to magistrat i učiteljem i učenicima zabranio; bili su pak učenici i učenice sa učitelji i učiteljicama škole Društva sv. Cirila i Metoda kod Sv. Jakova;

28 pobožnih bratovšćina, med njimi slovenska bratovšćina sv. Cirila i Metoda u velikom broju, i slovenska Marijina družba sa kakvih 1000 članica;

Vojnička glasba, koja je putem udarala pjesme žalostnice;

Redovnici i svećenici, kojih bijaše obučeno u crveno-službenom odijelu blizu dvie stotine;

Kanonici tršćanskoga i kanonici koparskoga kapla sa svojim prepoziti, sa dvojicom kanonika iz Gorice, i jednim iz Krka najme Drom. Volarićem;

Biskup Krčki Dr. Anton Mahnič i knez-biskup ljubljanski Dr. Jeglič;

Pontifikant ili voditelj sprovoda Gorički knez-nadbiskup i kardinal Dr. Jakov Missija, prađen s jedne strane od kanonika Petra Flego s druge strane od kanonika Martelana;

Iza ovih truplo pokojnika, koje su nosili svećenici, izmjenjujući četiri i četiri;

Prvi iza mrtvačkoga lesa stupali su brat pokojnika Anton, nećaci Frane i Andrija, svak ovim posljednjim Pava Bakarčić, bratunčić Ljudevit i Viktor Tomičić;

Osobije biskupijske kancelarije, Monsignor Zamlić, i trojica profesora bogoslovlja u Gorici;

C. kr. namjestnik Gošsa zastupajne također ministra bogoštovlja i nastave, načelnik i predstavnici svih drugih c. kr. oblasti u Trstu, kao također c. kr. vojnički najviši i viši časnici;

Ruski, francuski, njemački i engleski konzul;

Načelnik grada Trsta Dr. Sandrinelli, koj se nije dao prestrašiti od židovsko-liberalne gradske delegacije;

Slovenski gradski i pokrajinski zastupnici Dr. Rybarč, Ivan Gorup, Vatavec i Dolenc, i hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru Kompare, Mandić, Dr. Stanger, Spincić, Dr. Dinko i Dr. Matko Trinajstić; Predstavnici trgovačke komore i austrijskoga Lloyd;

Načelnici sa nekim obćinskim savjetnici iz Kastva (Kazimir Jelusić) sa savjetnikom Franom Dukicom) Pazina (Dr. Kurelić), Tinjana (Šime Defar sa bratom Ivanom), Boljana (Jakov Buretić) i još mnogi drugi.

Krkva, za koju se je pobožni pokojnik za svoga života toliko brinuo, stolna crkva sv. Justa, bila je sva u žalosti, crninom zastarta.

Ustred crkve bio je katafalk, na kojem je ležalo mrtvo tijelo biskupovo, u liesu na kojem bijaše križ, misna knjiga, čaša (kaljež) mitra i pastoral.

Sv. misu služio je sam voditelj sprovoda knez-nadbiskup-kardinal Missija uz veliku asistenciju dvojice biskupa, dvojice prepozita, više kanonika i drugih svećenika.

Kanonik Battignoni, duša onih koji bi htjeli u Trstu sve polatinit i potaljančiti čitao je odljni sastavak u talijanskom jeziku o životu i djelovanju pokojnoga biskupa. Njegove pohvale na predobroga biskupa nisu se baš lepo čule iz njegovih ustija.

Mrtvo tijelo, oblaženo ga, pokrlopili su i podkrali sve jedan za drugim, prepozit Tršćanski, prepozit Koparski, knez-biskup ljubljanski, biskup Krčki, pak najzad kardinal gorički knez-nadbiskup.

Sprovod i služba Božja, u crkvi trajala je od 9 do 12 i pol.

Pošto je gradska delegacija, nalažena se u židovskih rukuh, zabranila kapeli sv. Justa sudjelovati kod službe Božje, pjevali su na koru pitomci maloga sjemeništa pod ravnanjem ravnatelja toga sjemeništa župnika Gelnera.

Rodjaci, mnoštvo svećenika i razni drugi popratili su predobroga pokojnika i do groblja sv. Ane, gdje je bio položen u grob pokraj nezaboravnoga biskupa Dobrile.

Pokoju njim duši jednomu i drugomu! Molili se kod Svevišnjega za svoj narod!

„Sokol“ Volosko-Opatija Ovo koristimo i potrebito društvo konstituiralo se je dne 2. o. m. izabrav upravno vijeće i revizore. Upravno vijeće bijahu izabrani: Dr. Pošćić, Franjo Simić, Julio Miran, Anton Justi, Petar Priskić, Gjuro Vavra, Tomašić Vinko, Anton Vahtar, Rubinić Petar, Rajčić Vjekoslav a kao zamjenici: Trinajstić Ivan od Ljudevita, Mohović Josip, Hrvatinić Eduard. Za revizore bijahu izabrani Anton Krulić i Anton Linardić. Upravno vijeće izabralo je pak za starostu g. Frana Sinčić, podstarostu: Julija Miran, tajnika Vjekoslava Rajčić, blagajnika Vinka Tomašić, poslovođu: Antona Vahtar, upravitelja Petra Rubinić.

Preporučamo svim mladima da se u „Sokol“ zapišu kako člani izvršujući. Koji želi pristupiti neka se prijavi jednomu od upravnoga vijeća. Izvršujući članovi plaćaju na mjesec 1 k.

Našim rodoljubom preporučamo da „Sokol“ podupiraju novčano kao člani utemeljitelji ili podupirajući.

Članovi utemeljitelji plaćaju jedanput za uvijek 50 k na jednom ili u više obroka a podupirajući 6 k na leto.

Svatko će priznati da je društvo „Sokol“ kod nas u Istri od velike potrebe. Za to se nadamo da će našem „Sokolu“ svi dragovoljno prisrskiti u pomoć.

Veselica u Podgradu. Dne 8. septembra imali smo lepu večer u Podgradu. Naša podružnica sv. Cirila i Metoda za Istru priredila je veselicu u prostorijah gostionice Dragutina Vičića. Tě prostorije kazale su već po danu svečena lica. Izvišene na njih narodne zastave pokazivale su na narodnu slavu.

U dvorani bilo je priredjeno krasno pozorište, zasnovano i priredjeno najviše trudom mladoga Tihomila Jenka. Oko osme ure na večer počeli su se sabirati posjetnici veselice, i napunili su prostorija. Od iznemjstnih gostova opazili smo gospođu Bachman, gospođina Ivana Tomšića s gospođjom, prof. Vjekoslava Spincića, te razne druge iz mjestne obćine.

Čim se je dignuo zastor, okrašen narodnim grbom, zazvučili su krasni glasovi naše narodne himne „Ljepa naša domovina“. Udarala ju je na tamburah doista mala četica ali krasno. Udarale su gospođice Smiljana Jelusić, Gustinčić i Omahen, te gospođa Nadilo i Tihomil Jenko pod ravnanjem gospođina Kalokire. Isti su još tečajem večeri izveli na svojih glazbalih više raznih drugih pjesama, i želi su puno odobravanja i pohvale.

Posle prve točke zahvalio je podružnici i svim domoljubkama i domoljubom u Podgradu kao i svim posjetnikom prof. Vjekoslav Spincić kao predsjednik Družbe. Ne daju nam škola oni koji bi nam ih morali dati. Ustanavlja ih koliko i može Družba, i to prinosi, kojih se sabira po svih hrvatskih zemljah, i što ih daju podružnice. — Nužno je sabirati svuda i u svakoj prilici. Također tim doprinieti ćemo, da bude „Ljepa naša domovina“ u istinu naša. Predsjednik Družbe bio je najzadnjeje pozdravljen i oduševljeno popraćene njegove riječi. Šaljivu igricu „Lukavi snubač“ krasno su odigrale i odigrali gospođice Smiljana Jelusić, Marija Tolstovršnik i Marija Demojze, te gospođa Nadilo, Karli, Tihomil Jenko i Fran Cek. Svaka i svaki njih u svoju ulogu predstavili kako valja. Najviše smieha je pobudio sa prostonarodnim primjetbama Kran Cek kao priprost ali bistar seoski obćinski savjetnik.

Kod priprava za tu igru osobitih si je zaslugu stekla gospođa Dr. Bilekova, koja je igratiče i igrače podučavala i kostimirala. Povrh programa odigrala je na obće zadovoljstvo jednu igricu „Munjska družba“ obćtojeća iz dviju osoba, predstavljajući ženu i muža. Ovaj je ljubomoran, ona hoće da ga linci od te bolesti.

Kod tombole bilo je sva sila zgoditaka. Dizalo se je preko jednoga sata, i kod toga zabavljalo. Okolo pol noći svršio je program, a iza toga bila je slobodna zabava, za koje se je pisalo i raznašalo šaljivu poštu, razglednice, od stola do stola, kojih svaki je predstavljao koje selo Podgradske obćine. Da se je pjevalo kod pojedinih stolova, to netreba ni spominjati.

Oko treće posle pol noći zabava je svršila. Svatko je od nje odnesao najbolje utiske. A Družba imati će svoje koristi. — Hvala podružnici, i svim koji su ju poduprli.

Naš domorodac Gosp. Eugen Kumičić i Talijani. Čitamo va „Hrvatskem Prave“, da je neki impertinentni talijanski štanjaro poslao iz Italije našemu slavnemu romancieru, gosp. Kumičiću jednu kartolinu na kojoj je štampan talijanski brod „Sardegna“. Va toj kartolini nepoznati štanjaro konca pinjati se jadi na našega domorodca radi njegovoga znamenitoga govora, ča ga je držal neki dan va Zagrebe, i va kem je mej ostalim rekao da je lahko bilo talijanom provaliti va zavod kega nisu branili, ako ne tri sterci s brevijarom va ruke, ma tamo ča te ja pod Visom kade se valja ogledat s junackimi Hrvatima. I nepoznati štanjaro preti našemu Kumičiću, da neka samo malo počeka, pak da ča videt, kako će Talijani brzo na Vis, a onputa da te Hrvati i Nemci (Hört! hört! Deutschen aus Abbazia!) očutit ča su Talijani. Nikada većega straha! A petegule Kalabrežke, ter petegule! Pridite samo, ako imate kuraja, pak čete videt, kako čete delat: ablju, ablju, ablju, jušto onako, kako je neki dan delal naš Kukuma va Lovrane, kada je ljusnul va more. Sa „Sardenjom“ nam strasti! „Sardenju“ valja najprvo platit, a onputa ju remurčajte pod Lisu. da njoj mi damo „l'ultimo colpo di grazia“, kako smo ono storiili i onema vašemu — „Re d' Italia“.

Talijani su svi izdajice. Va istoj dopisnice piše ta isti štanjaro, da je armirajo Persano, kega su naši pod Visom potukli, bil izdajica. Izdajica njim je bil i Baratterij, kada ga je ono Menelik dobro stressal. Svi njihovi jenerali, ki su bili potučeni, su izdajice. A ča bi bilo reč: Ni nas va bragešah, pak Bog teta Jele!

Salova fuga. Petak na 20. o. m. jutro htel je salo poč iz Voloskoga v Reku z vaporem. Kad je prišal na jamu do kući g. Samnela pogledal je malo kakovo vreme je na mule, pak kad je vidal da je nekako oblačno pobral je kako Baratterij put pod noge pak beži nazada va kafetariju.

Vela riba. V noći od suboti na nedelju (21—22 sept.) ulovil je g. Josip Rajčić Varžan na Voloskem va polanderu jednu tunu ka je pežala niš manje nego 120 kilogram. Tako vele tuni se malo kada vidi.

Talijani pucaju od jada. Bedintar ne more pozabit fiško kega su Talijani doživeli z otvorenjem naše škole na Voloskem. Onaj veli broj naše dece ih peče — peče ih strahovito. Najzad mi i razumemo njihov jad kako razumemo i to, da Kristić piše proti našoj škole. Bože mej, on dobiva za takove stvari od Talijaoi 100 fiorini na mesec, za to je i va dužnost da onako piše. De resto njemu je svejedno, kade je više dece, va hrvatskoj, ale pak va talijanskoj škole. Samo da on napiše ča to. On govori na primer da je njegov — talijanski partid predobil — zač da va njihovu školu su se upisala samo domaća deca, a va našoj školi da ih je z Varženi i Pabri i t. d. Mi znamo pak da su ta deca z Varženi i Pabri lani hodila Pegana va školu — dočim ih sada vidimo va našoj. Va talijanskoj škole vidimo pak sina Sločaričevega — a puli nas i trubili zaju, da je Sločaričeva patrija nekoliko više va gore nego su Pabri i Varženi. —

Bedintar govori, da ćemo morat zapret našu školu. Čemo — ma pod večer, kada budemo oteli poč spat, i to od straha da nam ne bi ntre kakov Talijan ča ukral. Da pak Bedintar i dragi voloski Kalabrezi pucaju još više od jada, čemo njim spemnut da je već sve pripravno. da se odpre i nova škola, va koj će meštrica ako ča Bog do ki dan, počēt učit našu malu dečicu va lepem i sladkem materinskem jeziku.

Talijani i električna železnica Matulje-Lovran. Društvo, ko ima delat tu železnicu pitalo je istarski sabor ili dietu da neka garantira provincija, da ča društvu plaćat 20 tisuć krun na leto ako nebi ta železnica nakon pet let nosila 4 posto na kapital od 1,000,000 k. Dakle garancija ku bi provincija za tu železnicu na se zela ne bi bilo nikakovo breme za provinciju. Društvo pak je tu garanciju zahtevalo da more laglje beći dobit za gradit železnicu.

Pitanje te garancije imalo se je razpravljat još meseca julija va istarskem saboru, nego Talijani su kako za dišpet zategnuli s tem sve do 18. o. m. Ta dan se je va diete istarskoj va Kopre razpravljalo o toj garanciji za železnicu. Na predlog referenta Rizzi je sabor zaključil da ima provincija zet na se samo jedan tret del te garancije a dva treta dela neka zamu na se interesirane obćine Volosko-Opatija, Veprinac, Lovran prama porezu kega pojedina obćina plaća.

Dr. Stanger je zaludo predlagal da bi bilo više nego pravo da provincija sama zame na se tu garanciju i da se na naša obćine ke i onako imaju puno troška ne naprejuce nikakovo breme i to tim manje ča ni provincija do sada baš niš storiila za našu Liburniju premda od iste dobiva najviše adicionali. Talijani nisu hteli Dr. Stangera čut nego su zaključili kako je dr. Rizzi predlagal. Tu se vidi lepo prijateljstvo ko Talijani istarski imaju za naša mesta va Liburnije. Najprvo su zategnuli nekoliko meseci pitanje te garancije ondu nisu hteli zet na se ni garancije za celeh 20. tisuć krun. Kolika nepravica za nas Talijani neče da provincija za našu korist garantir 20 tisuć krun a za železnicu Trst-Poreč ča provincija garantit na leto 360. tisuć krun dobitka od keh ča morat barem polovicu provincija dakle svimi Talijani i Hrvati plaćat, a za Liburniju neče da garantir niti 20 tisuć. Takovi su nam prijatelji ti Talijani vidite. — Sada ča morat dogovoriti se obćine Volosko-Opatija, Veprinac i Lovran kako ča razdeliti onih 13 tisuć garancije mej sobom pak ča se s tem pitanje gradnje železnice još zategnut za nekoliko meseci tako da ovo leto se ta železnica neče moć počēt delat. To su nam Talijani napekli.

Češ da budeš, češ da čuješ, češ da vidiš itd. Kristić pokazuje rado svojem divnom mačkom ovo našo Volosko, kako jedno mesto va Abruceh, ale va Kalabrije, kade se sgačaju sve i same strahote, ubojstva i razbojstva. I on postavlja našim ljudem neka pitanja, na ka ćemo mi provat odgovorit kako znamo.

Kristić pita: — Češ da budeš kame-novan? Mi odgovaramo: — Hodi va Piran kade su Talijanski banditi kamenovali naše zastupnike, ki su se po bure hodeći vraćali doma na ča se je leta 1896. i sam Kristić strašno razjadil, tako da ih je prozval „zverci“ i „nemani“ i pozival sve Hrvate i Slovence v Istre da neka zamu drvo i neka udru na Talijane. Dalje pita Kristić: — Češ da te pulicija za niš zapre? Hodi va Trst pak zavapij: — Evviva l' Austria“ i već češ bit va katafalk. Dalje: — Češ da agenti provokatori napadaju i napastuju mirno prolazeće ljude? Bilo ti poč va Poreč, kada su naši zastupnici tamo hodili“. Češ da pulicaj za volju svojeh gospodari i — ubije? Bilo ti bit pred nekoliko let va Lošinje i videt nebohega Ostromana, kako su ga talijanski pulicaji probili. Češ da vidiš, kako se barata z komanjakami i z provincijalnim beči? Pitaj Talijana Riga, ki nam je pokral do 80,000 fiorini. Češ da vidiš, kako Talijani primaju va impieg kojejakvji dotepenci? Hodi va redaciu od Šmerdajli. Češ da deca za tobom vapiju salo, salo, salo? Budi kako Kristić, pak pridi na Volosko.

Schreiberova politika. Od g. Schreiber primamo sledeće pismo:
Uglednom uredništvu
"Narodnog lista"
u Voloskom br. 8.
Obzirom na viest "Schreiberova politika" stampanu u "Narodnom listu" od 19. rujna 1901. br. 38 zahtevam na temelju § 19 t. z. da u dojdnećem broju istoga lista na istome mestu i sa istim slovima vratite sledeći

Izpravak:

Nije istina, jer je gola izmišljotina, da sam ja na 16. o. m. u večer pokazao u Voloskom u jednom dućanu pred više ljudi zapljenjenu "Tetu Jambrozijsku" (pod kojim imenom držim da se cilja na "Pravu Našu Slogu") i tumačio što je u njoj bilo napisano i hvalio ono što je bilo zapljenjeno i nije dakle istina, da sam učinio što protuzakonitoga.

Volosko, dne 23. rujna 1901.

Egidij Schreiber
c. kr. porezni oficijal.

Dodatak uredništva. Na ov izpravak g. Schreiber imamo mi opazit ovo: Ponedjeljak na 16. o. m. na večer oko 8 uri prišao je g. Schreiber u butigu g. M. kade su bile zvan gospodariće još dve druge ženske. Je istina g. Schreiber ale ni? Tim ženskom je g. Schreiber pokazivao "Tetu Jambrozijsku", i kad ga je jedna od tih ženskih pitala neka njoj za malo vremena "Tetu" da, rekao je da neće zać da je šekvestrana. Je istina g. Schreiber ale ni? Je prava istina, jerbo ćemo to dokazat svedoci ako bude trebalo i jer ste Vi četrtak na 19. o. m. kad ste čitali "Narodni list" prišao gospe M. pak ste ju počel špotat da je špica da će je trebalo da gre povedat ča ste Vi pili nje govoril.

Znaite pak da nam ni od tega Vašega pogovora g. M. ni besedi probellila nego nam je povedela sve jedna poznada osoba, koja je celi Vaš razgovor i Vaše pljuvanje proti Hrvatom čula a da ju Vi nista videli. Vi ste dakle g. M. ni krivu ni dužnu ospotali i uvredili na najgriji način.

Budite uvjereni da ne bimo bili Vaš razgovor u butigi g. M. donesli u "Narodnom listu" da nam ni već dođijalo Vaše ponašanje proti nam domaćim Hrvatim. Vi se na nas tužite da Vam ne damo mira nego da neprestano proti Vam pišemo. Pitamo Vas mi, smo kada ča proti Vam pisali al govorili dokle se Vi niste počeli mešat va partiji? Koliko let ste već na Voloskem pak je Vam ki od nas Hrvati do lane ča grdega rekao ale stori? Ni, zać se do lane niste ni jednomu zameril.

Na poreznem uredu na Voloskem je jedan par c. kr. impiegati, praveh Talijani, ki se va niš ne mešaju ni va ni jedne ne paćaju, pak recite nam malo, smo mi kada proti njim ča pisali al govorili? Ne nismo zać nismo imeli uzroka. Ako Vas pak sada malo peremo (a meritali bite puno više) ki je temu kriv nego Vi i on Vaš "biondo" ki Vas je navil. Zahvalite se njemu! Ako čete pak bit na mire, pustite i Vi na mire našu občinu, pustite na mire našu narodnost, koju morate kako c. k. činovnik poštovat kako i talijanski.

Znaite pak jedan put za vavek da mi pišemo vavek istinu, jerbo ni naša navađa lagat i jerbo mi nismo plaćeni da laži pišemo kako Vaš prijatelj Krstić.

Uredništvo.

Zabava va Zameta. Bila je to va istinu zabava, kakovih se malo vidi. Zamećani su se onaj dan skazali, kako pravi narodni junaci. Kako su ono sve lepo uredili, da koliko lepše dočekaju svoje mile goste! Kako je to bilo sve lepo okićeno osobito pak ona prelepa kuća! A one banderi, cesarske i hrvatske banderi jedna puli druge! A sveta koliko sveta je bilo tamo — niti da je najveći samanj! Tu je bila zastupana sva naša velika Kastavščina, Reka, Snšak, Trsat, Volosko, Opatija, Lovran i Mošćenice. Sve braća k braći i uz braću. Točke programa izvele su se na veliko zadovoljstvo svih, koji su tamo bili. A pjevala su četiri društva: "Vila" iz Kastva, "Lovor" iz Opatije,

"Primorski Hrvat" iz Trzata i "Sloga" iz Zameta. Lepo ih je bilo čut, kada su posebice — svaki za sebe — pjevali, ali upravo je neć veličajnega bilo ono, kada su sva četiri društva zajedno zapjevala pjesmu našega Brajše: "Predobri Bože!" To je bilo neć! Tamburalo se je tulikajše lepo, ale najviše smeħa je bilo kod predstavi "Bog se smiluj". Škoda za oneh ki nisu mogli čut tu lepu predstavicu, zać je sveta bilo toliko, da ga ni ni polovica mogla stat va dvorane ka je ipak jako velika i široka. Za predstavom je uđrila sost vojnička muzika — i ala — neka se mladi svet vrti. A stariji seli za stol i sada je počelo ono pravo veselje. Mi ne ćemo za danas više pisat o toj prelepoj zabavi, zać smo sigurni da će nam se ki od tamo javit i opisat sve kako je bilo i pohvalit oneh, ki su to zavredili. Mi ćemo sada sveršit s tim, da je i ta zabava pokazala, da nas ima i to puno i da dićni Zamećani se nisu dali, ikako neki Rukavčani, Veprinčani, Lovranci i Mošćeničani pod stomanju od "Tete Jambrozijske", va ku ih je otel zamotat izdajica Krstić. Živili svjesni Zamećani!

Zabava va Mošćenicah. Nedelju na 29. o. m. bit će va Čitalnice va Mošćenicah domaća zabava s pjevanjem, predstavom i plesom. Za zabavu neće se pošiljat pozivi nego moru na istu prit svi pravi prijatelji mošćeničke čitalnice. Ki se žele zabavljat neka gre na tu zabavu.

Salovo žbornje. Ponedjeljak večer je Salo va oštarije Čikovićevoj pul Skrbid pil z nekemi talijanskemi delavci i z nekemi domaćimi maćki. Sveh skupa bilo ih je jedno dvajset. V istoj oštarije su pili i četiri naši mladići. Kade je Salo tu je i barufa pak je i tu bilo tako. Beseda na besedu bilo bi skoro prišlo do krvi nego je Čiković brzo poslal po policiju ka je malo ljude umirila. Salo je okol sedme uri šal od Čikovića k Posthornu, nego oštar od Posthorna ni ltel dat njemu ni njegovoj kumpanije pit zać su bili već svi kiseli. Dokle je Salo svojemim maćki bil va Posthorne, skupilo se je bilo pred tem restaurantom puno ljudi ki su kantali "Vara ke salo". Kad je Salo prišal na cestu ni mogal od pijanstva ni koraka storit nego su ga Fiorentini i Lumbrelini capali svaki za jednu ruku pak su ga zivukli va Lumbrelinovu kuću kade je prespal. To ni niš novega, zać Salo ima svako malo ka takovu žbornju. Novo pul tega je to da je Fiorentin kad je puli Čikovića počela barufa tekla s karocum na Volosko po žandarmi i da je valje prišlo jedno pet žandarmi da brane slavno Salo.

Ala ma se boje da mu se ne bi ča slabega travinjalo. Joć će mu dat jedne traveštida da ga vavek kumpanja. Dve nemške gospe su pred Posthornom pitale ki je to Salo, ene da bi platile 10 forinti za videt ga. Kad su njim ga pokazali onako nakirenega rekla su: Uj jej! das ist der Dr. Salo?

Vatrogasci u Opatiji. Zadnji ultrak bil je rođendan g. Fr. Doberleta, komandanta od našeh vatrogasci. Dan prvo u večer oko 8 ura prišli su pred kuću va koj on biva skoro svi vatrogasci i stavili su se pod zapovjedu g. Fencela u red. Zatim je šla jedna deputacija va stane gosp. Doberleta da ga pozdravi, dokle su va isto vreme drugi vatrogasci šli va "Grand Hôtel" na večericu, ku njim je pripravil njihov vredni komandant. Posle večere bila je mala zabavica. Nazdravljalo se većim delom samemu gosp. Komandantu. Upravo ganutljiva je bila ona od staroga trubljača, ki je svojemu komandantu na guantiere predal žmuj vina, da ga spije na svoje zdravlje. Lepo su govorili i gg. Šebalj i Brnčić, ki je izjavil, da mora brzo jzstupit iz društva, zać da ga zovu u soldate. Lep je bil i govor g. Hartmana a tako i govor dvojice gostova, ki su pohvalili red i delovanje tega vrednoga društva, ko se je pod ravnanjem g. Doberleta tako lepo razvil. Isti je gospodin igral na citare, onako krasno

kako to on umije. Najviše puta se ponovilo onu poznatu "Marice moja" i Milikina kuća. Z jednom besedom lepa večer. puli ke smo se mogli osvedočiti ča more sve učinit sloga, disciplina i va prven rede sposobnost čoveka, ki je na čele jednega društva.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se je na 13. 9. 1901. u akademiji republike kod Joškota k 2. Živila akademija.

Ča je novega po svete?

Austrija. Kod izbora u Kranjskih gradovih izabrano je 8 zastupnika napredne, 1 klerikalne i 1 njemačke stranke, tako da će Niemci sa svojih 11 zastupnika odlučivati medju klerikalci, koji su dobili 16 zastupnika i naprednjaci 11 zastupnika. (Tako je svagdje, koji neće svoga za brata, mora tudjina za gospodara op. ur.) Drugđe rade naša braća Česi, oni se drže one naše: "slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari", pa se je za to da dojdneće saborske izbore proti njemačkim strankam u Českoj sklopio kompromis izmedju Mlado- i Staro- Čeha, a s druge strane radi se o tom, da se sklopi kompromis i sa českim radikalci kojim će se odstupiti 2—3 mandata, a valjda i s agrarci.

Francuzka. Put ruskog cara Nikole II. u Francuzku i njegov boravak ondje obavio se je polag programa, što smo ga svojedobno objavili u "N. Listu", ter je naišao na najveće simpatije svih slojeva francuskog naroda. Cara i caricu susretali su Francozi od dolazka, pak do zadnjeg časa njihova odlazka dne 21. t. m. takvim oduševljenjem, da je ruski car, kad je prelazio francusku granicu brzopjavno zamolio predsjednika Loubeta, neka se u ime carskog para zahvali cielomu francuskomu narodu, koji je posvuda u Rusiji toliko štovani i toliko obljubljen na srdačnom dočeku. Sve europske novine, izvan krivonosog "Picola" u Trstu, pripisuju dvojnomo savezu izmedju Francezke i Rusije u obće, a ovom posjetu napose veliko političko znamenovanje, ter komentirajuć zdravice, što ih je izmjenio ruski car s predsjednikom francuske republike, zaključuju, da je sad francusko-ruski savez još još čvršći, jer je car govorio o "prijateljskom i saveznom narodu".

Transval. Va manje od 15 dan su Buri potukli Engleze 17 puti.

Zahvala.

Pedpisani odbor društva "Hrvatske Čitaonice" u Mošćenicah, zahvaljuje najjadrdačnije svim rođoljubom, koji su na budi koji način doprineli da je svečano otvorenje naše "Hrvatske Čitaonice" dne 25. augusta onako sjajno izpalo.

Zahvaljuje se poimecne slavnim pjevačkim društvima: "Lovor" iz Opatije, "Istarskoj Vili" iz Kastva, "Slogi" iz Zameta, gg. tamburašem i predstavljajem, gg. gostovom i svim rođoljubom koji su svojimi prinosi poduprli naše društvo.

Doćim se Odbor "Hrvatske Čitaonice" svim rođoljubom opetovno najjadrdačnije zahvaljuje preporuča se da se ovog društva i u buduće sjete.

Mošćenice, 8. septembra 1901.

Odbor.

Ki nam je ča poslal.

Uprava "Narodnoga lista" primila je u ime predplate od gg.: Stjepan Rumac Cpatija, Anton Črnac, Račjvas; Matko Milevoj-Senar Kremenica, Petar Franković, J. Dujmović, I. Galović, J. Skalamera, Petar Faračić, Franjo Skalamera Berseč, Petar Vlašić, Novavas (Poreč), Božo Sinić Jurčić, Miho Stupar, Anton Laginja, Josip Gauš, Martin Šustar, Ivan Sinić Klana, Vjekoslav Ferlan Ribar, Eugen Pavlinović Rubesa, Milostnik Frane, Jušić, Ivan Tomasić Draga Baška. Faustina Pellizari Tijnjan, Amelia Rauch Volosko, Bonetta Anton, Frane Belić, Krišan, Miho Dujmović Hapić Mame, Frane Mohorić Srdočić, Anton Bertosa Pazin; Ivan Dubrović Jurdani, Vice Kakuljan Rečina; Andrečić Andre Veprinac po k 2: Jure Vallyčić Klana i Josip Mavrić Jurdani po k 3: darovali su gg. S. V. k 20; Halauska August k 8. Živili svi skupa!

NOVO!

"GUT SCHLAUCH"

Marš vatrogasaca za glasovir (dvoručno) od FRANA SYKORA c. k. kapelnika vojničke glazbe.

izašlo nakladom knjižare Julija Kadischa u Opatiji.

Ciena K 1 i 80 h. Poštom K 1 i 90 h.

NOVO!

Oglas.

Ovime se daje do sveobćega znanja, da će se pri lječilištnoj komisiji (Cur-Commission) podieliti putem ponude sledeće radnje

1.) Povišenje pločnika (kamenog trotoira) pred "Villom Quitta" uzduž državne ceste, što vodi u Plomin — i to u duljini od 130 tek. metara za 5 cm. i razširenje istoga pločnika od 1 m. na 1.20 uz jedan postranični jarak (cunette).

2.) Pod trotoirom sa strane nalazeći se odoćni kanal 25:30 cm. 6 železnih rešetka i 6 izdubina od 25:30 cm. za čišćenje kanala. Troskovnik i nacrti izloženi su u kancelarij lječilištno komisije na ogled.

Jeftimbena dražba obdržavati će se u subotu dne 28. o. m. u 4 sata poslie podne u Opatiji u kancelarij lječilištno komisije, koja si pridržaje pravo, da može navedene radnje podieliti eventualno i nuditeljima s višim zahtjevima.

Lječilištna komisija.